AS VILJANDI VEEVÄRK
ÜHISVEEVÄRGI JA -KANALISATSIOONI LIITUMISTASU ARVUTAMISE METOODIKA

1. Üldsätted

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni liitumistasu arvutamise metoodika (metoodika) reguleerib liitumistasu arvutamise põhimõtteid kõikides tegevuspiirkondades, kus AS Viljandi Veevärk (registrikoodiga 10185182) on kohaliku omavalitsuse poolt määratud vee-ettevõtjaks.

Metoodika aluseks on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus (ÜVVKS) ning selle alusel kehtestatud õigusaktid.

ÜVVKS § 20-s on sätestatud alljärgnevad liitumise tasu võtmise alused:

lg 1 Vee-ettevõtjal, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud isikul, on õigus võtta tarbimiskoha omanikult ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest põhjendatud liitumistasu, arvestades käesolevas seaduses sätestatut.

lg 2 Liitumistasu suuruse arvutab vee-ettevõtja, arvestades käesoleva seaduse § 21 alusel koostatud liitumistasu arvutamise metoodikat.

lg 3 Liitumistasuga tagatakse:

1) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine;
2) tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni ühendamine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumispunktis.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) rajamisel lähtub vee-ettevõtja optimaalseimast ÜVK süsteemi konfiguratsioonist ja heast inseneritavast, eelistades võimaluse korral keskkonnasäästlikke lahendusi.

Tarbimiskoha liitmiseks ÜVK-ga vajalike tööde tegemisel ja hankimisel kasutab vee-ettevõtja rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt, tagades erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte.

Vee-ettevõtja järgib ühetaoliste tarbimiskohtade puhul võrdse kohtlemise põhimõtet, pidades silmas, et isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud.

2. Mõisted

2.1. **Ühisveevärk ja -kanalisatsioon** (ÜVK) – ÜVK on ehitiste ja seadmete süsteem, mille kaudu varustatakse tarbijaid joogiveega ja juhitakse ära ning puhastatakse reo- ja sademevett ning mille projekteeritud jõudlus on vähemalt kümme kuupmeetrit ööpäevas ja mis teenindab vähemalt 50 inimest. ÜVK-na käsitatakse ühisveevärki või ühiskanalisatsiooni eraldi või mõlemat koos. ÜVK-na käsitatakse ka ehitiste ja seadmete süsteemi, mille projekteeritud jõudlus on alla kümne kuupmeetri ööpäevas või mis teenindab alla 50 inimese ja mille kohaliku omavalitsuse üksus on ÜVK arendamise kavaga määranud ühisveevärgiks ja -kanalisatsiooniks.

2.2. **Vee-ettevõtja** – eraõiguslik juriidiline isik, kelle on kohaliku omavalitsuse üksus määranud ÜVK teenuse osutajaks.

2.3. **Tarbija** – isik, kellele osutatakse ühisveevärgi või -kanalisatsiooni teenust.

2.4. **Tarbimiskoht** – kinnisasi, mille veevärk ja kanalisatsioon ühendatakse ÜVK-ga tarbija veega varustamiseks ühisveevärgist või reo- või sademevee ärajuhtimiseks ühiskanalisatsiooni.

2.5. **Tarbimiskoha veevärk ja kanalisatsioon** – ehitiste ja seadmete süsteem tarbija veega varustamiseks ühisveevärgist või reo- või sademevee ärajuhtimiseks ühiskanalisatsiooni. Tarbimiskoha veevärk ja kanalisatsioon ei ole ÜVK osa. Tarbimiskoha veevärgil või kanalisatsioonil asuv veemõõdusõlm, välja arvatud veearvesti, on tarbimiskoha veevärgi või kanalisatsiooni osa.

2.6. **Tarbimiskoha omanik** – isik, kes soovib liita tarbimiskoha veevärki ja/või kanalisatsiooni ÜVK-ga või muuta olemasolevat liitumistasu arvestusalust (liitumistingimustes ja/või liitumislepingus sätestatud maksimaalset vooluhulka). Varem on kasutusel olnud mõiste Liituja.

2.7. **Liitumispunkt** – ÜVK ühenduskoht tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooniga. See määrab ÜVK ning tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni vahelise piiri. Liitumispunkt on ÜVK osa.

2.8. **Liitumisleping** – tarbimiskoha omaniku ja vee-ettevõtja vahel sõlmitud leping, mille alusel tarbimiskoha veevärk ja kanalisatsioon liidetakse ÜVK-ga.

2.9. **Liitumistasu** – ÜVVKS § 20 alustel tarbimiskoha omaniku poolt ÜVK-ga liitumiseks või liitumistasu arvestusaluse muutmiseks makstav tasu, mis koosneb ühendustasust ja arendamistasust.

2.10. **Ühendustasu** – on liitumistasu osa, millega tagatakse tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni ühendamine ÜVK-ga liitumispunktis. Ühendustasu on seotud konkreetse tarbimiskohaga, st. tagab üksnes liidetava tarbimiskoha, mitte piirkonna ühendamise ÜVK-ga. Ühendustasu arvutamise aluseks olevateks kuludeks võivad olla liitumispunkti ja ühendustoru (koos vajalike seadmetega) ehitamiseks/ümberehitamiseks tehtud kulud: projekteerimiskulud, projekti kooskõlastamise kulud, ehitus- ja materjalide kulud, ühendustööde kulu ühendustoru ühendamisel tänavatorustiku ja liitumispunktiga, teiste kommunikatsioonide ümbertõstmiskulud, tänavate sulgemise kulud, teekatte ja haljastuse taastamise kulud, maksud, riigilõivud, servituutide seadmised jm kulutused, mis on otseselt seostatavad liitumispunkti ja ühendustoruga.

2.11. **Arendamistasu** – liitumistasu osa, millega kaetakse tarbimiskohaga seotud arenduspiirkonna kõigi tarbimiskohtade ÜVK-ga liitmise kulud ning vajadusel proportsionaalne osa mitme arenduspiirkonna ÜVK-ga liitmise kuludest. Arendamistasu saadakse arendamiskulu jagamisel summaarse maksimaalse vooluhulgaga ning saadud tulemuse korrutamisel konkreetse tarbimiskoha maksimaalse vooluhulgaga (valemi suuruste tähendused vt punkt 3.10):

$$AT = \frac{AK}{KV} \times KV_1$$

2.12. **Arendamiskulu** – liitumistasus sisalduva arendamistasu arvutamise aluseks olev kulu. Arendamiskuluga kaetakse selgelt kirjeldatava piirkonna tarbimiskohtade liitmiseks vajalikud arendamiskulud (v.a ühendustasu arvutamise aluseks olevad kulud). Arendamiskuludeks võivad olla: arenduspiirkonna liitmiseks vajalike tänavatorustike ehitus koos torustike juurde kuuluvate tehnosõlmedega (kaevud, siibrid, kraanid jm); liitumisest sõltuvad täiendava mahu tagamiseks ümberehitus- või ehituskulud veehaardel, veetöötlusjaamas, tänavatorustikul, reoveepumplas või reoveepuhastusjaamas; arendustegevustega seotud projekteerimistööd. Liitumise hetkeks peavad olema arendamiskulu arvutamise aluseks olevad kulud tõendatavad. Ühes ja samas selgelt kirjeldatavas piirkonnas on arendamiskulu kõikidele tarbimiskohtadele ühesugune.

2.13. **Maksimaalne vooluhulk** – arendamistasu arvutamise aluseks olev tarbimiskoha veevärki ja/või kanalisatsiooni iseloomustav näitaja, mis määratakse vee-ettevõtja poolt liitumistingimustes ja/või liitumislepingus. Vooluhulga määramise aluseks on standard EVS 835:2022. Mõõtühikuks on liitrit sekundis (l/s).

2.14. **ÜVK arendamise kava** on ÜVK kohta koostatav analüüs, mis käsitleb valla või linna ÜVK hetkeolukorda ja arendamisettepanekuid.

2.15. **Arenduspiirkond** – ÜVK kavas sätestatud või detailplaneeringu alusel rajatud piirkond (otseselt liitumisega seostatav).

2.16. Metoodikas defineerimata juhtudel kasutatakse ÜVVKS-i mõisteid.

3. Liitumistasu arvutamise põhimõtted

3.1. Vee-ettevõtja võib võtta liitumistasu vaid nende kulutuste ulatuses, mis on vajalikud tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni liitmiseks ÜVK-ga ja/või tarbimiskohale ÜVK teenuse osutamiseks vajaliku tootmismahu tagamiseks.

3.2. Kui arenduspiirkonna ÜVK-ga liitmiseks asendatakse olemasolev ehitis (näiteks veetöötlusjaam, veepumpla, reoveepumpla jms), siis jagatakse ehitise maksumus olemasolevate tarbijate ja arenduspiirkonna tarbijate vahel proportsionaalselt olemasolevate tarbijate maksimaalsete vooluhulkade ja arenduspiirkonnas liitujate maksimaalsete vooluhulkade summaga. Arenduspiirkonnaga seotud kulu osa lisatakse arendamiskulule. Olemasolevate tarbijatega seotud kulu osa saab vee-ettevõtja taotleda ÜVK teenuse hinda. Kui arenduspiirkonna liitmiseks olemasoleva ehitise asendamisel ei ole olemasolevate tarbijate maksimaalsete vooluhulkade väljaselgitamine võimalik mõistlike kuludega, siis kasutatakse ehitise maksumuse jagamisel muud asjakohast proportsiooni (näiteks pumpade võimsus).

3.3. Tagastamatu abi korras ÜVK väljaehitamiseks tehtud kulutused arvatakse liitumistasust maha.

3.4. Kui ÜVK-d, sealhulgas sademeveekanalisatsiooni, arendatakse huvitatud isiku ettepaneku alusel väljaspool ÜVK arendamise kava ning kokkuleppel vee-ettevõtjaga ja ÜVK omanikuga, katab arendamise ning ühendamise kulutused täies ulatuses huvitatud isik.

3.5. Tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni ühendamise eest ÜVK-ga ei saa vee-ettevõtja korduvat liitumistasu nõuda, kui liitumispunkti asukoht või tehniline lahendus muutub ÜVK arendamise tõttu või piirkonda hakkab teenindama uus vee-ettevõtja või muutub ÜVK omanik.

3.6. Tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni ümberehitamise või tarbimiskoha omaniku või valdaja vahetumise korral ei võeta liitumistasu, kui liitumistingimuste muutmine ei põhjusta vee-ettevõtjale kulutusi. Kulutuste tekkimise korral võib liitumistasu võtta vaid tegelike kulutuste ulatuses.

3.7. Vee-ettevõtjal on õigus nõuda tarbijalt liitumistasu, kui tarbimiskoha veevärgi või kanalisatsiooni liitumistingimusi muudetakse tarbija algatusel või tarbija tegevuse muutumise tõttu ning ÜVK-s on seetõttu vaja teha ümberehitustöid, millega kaasnevad vee-ettevõtjale kulutused. Selliste ehitustööde hulka kuulub ka liitumispunkti likvideerimine.

3.8. Kui ÜVVKS § 35 lõikes 1 nimetatud teenusleping on lõppenud ÜVVKS § 42 lõike 6 alusel ning tarbimiskoha omanik soovib ÜVK teenust taastada ja vee-ettevõtjale kaasnevad sellega kulutused, on vee-ettevõtjal õigus nõuda tarbimiskoha omanikult tehtud kulutuste ulatuses liitumistasu.

3.9. Arenduspiirkonnas, kus liitub kogum ühetaolisi tarbimiskohtasid (kõigil tarbimiskohtadel on võrdne maksimaalne vooluhulk), võib kõigile tarbimiskohtadele rakendada ühesuurust liitumistasu, kui täpse liitumistasu väljaarvutamine võib osutuda ebamõistlikult keeruliseks.

3.10. Liitumistasu arvutamise valem:

$$LT = \frac{AK}{KV} \times KV_1 + ÜT$$

ehk

$$LT = AT + ÜT$$

kus:
LT - liitumistasu;
AK - arendamiskulu;
KV_1 - tarbimiskoha maksimaalne vooluhulk (l/s);
KV - kõikide arenduspiirkonna liituvate tarbimiskohtade maksimaalsete vooluhulkade summa;
AT - arendamistasu;
ÜT - ühendustasu.

3.11. Kogu makstav liitumistasu koosneb erinevate veeteenuste tarbimiseks liitumise eest küsitavate liitumistasude summast.

3.12. Liitumistasu arvutamise aluseks on käibemaksuta summad. Liitumistasule lisandub käibemaks vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele õigusaktidele

4. Liitumistasu tagastamise alused

4.1. Kui ÜVK on ehitatud üksnes tarbimiskoha jaoks, mille omanik on liitumistasuga tasunud liitumiseks tehtud kulutused täies ulatuses, kuna vee-ettevõtjal ei olnud piirkonnas teada teisi tarbimiskohtasid, ning selle ÜVK-ga liitub seitsme aasta jooksul pärast liitumistasu tasumist täiendavalt tarbimiskohtasid, teeb vee-ettevõtja kolme kuu jooksul pärast iga uue tarbimiskoha liitumist eelnevalt liitumistasu tasunud tarbimiskoha omanikele tagasiarvestuse.

4.2. Tagastatava liitumistasu osa arvutamisel lähtutakse liitumiseks tehtud kulutustest ja liitumistasu arvutamise metoodikast ning võetakse arvesse ÜVK põhivara akumuleeritud kulum s.t tagastatava liitumistasu osa leidmisel vähendatakse arendamiskulu summa võrra, mis vastab selle põhivara kasuliku eluea alusel arvutatud kulumile.

4.3. Liitumistasu tagastatakse, kui tarbimiskoha liitmiseks tehtud kulud on väiksemad vee-ettevõtja poolt arvutatud liitumistasust.

4.4. Kui ÜVVKS § 23 lg-s 1 nimetatud liitujaid on rohkem kui üks, siis kehtib liitumistasu tagastamine kõigile, kelle liitumistasude summa katab liitumiseks tehtud kulutused täies ulatuses.